

Het ideale competentieprofiel van een mentor volgens Praktijk Know How

1. Een veilig leef- en werkklimaat

Ik ben in staat een veilig leef- en werkklimaat te creëren in mijn mentorklas.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik creëer situaties waarin mentorleerlingen zich zowel veilig, als op hun gemak voelen;
- Ik creëer goede voorwaarden zodat leerlingen leren en zich ontwikkelen;
- Ik neem uitingen van (faal)angst of ongemak waar en onderneem bij signalering actie;
- Ik buig spanningssituaties om in een motiverende en rustige werksfeer.

2. Voortgangscontrole

Ik ben in staat tussentijds de eigen activiteiten en die van mentorleerlingen op inhoud en voortgang (resultaten) te controleren.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik signaleer afwijkingen en/of leerachterstanden bij leerlingen en stuur zo nodig bij.
- Ik voer gesprekken met leerlingen;
- Indien nodig, neem ik tijdig contact op met de ouders/verzorgers van de leerlingen;
- Ik controleer tussentijds eigen activiteiten en verwerk belangrijke informatie in het leerlingvolgsysteem;
- Ik zie er op toe dat gemaakte afspraken met leerlingen, ouders en/of collega's worden nagekomen.
- In hoeverre denk je onderstaande competentie te beheersen?

3. Anticiperen

Ik ben in staat kritische situaties bij mentorleerlingen tijdig te onderkennen en hierop adequaat in te spelen.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik weet tijdig op kritische situaties in te spelen;
- Ik voorkom dat zaken uit de hand lopen door tijdig maatregelen te nemen.

4. Begeleiding bij persoonlijke problemen

Ik ben in staat om leerlingen met persoonlijke problemen, binnen de verantwoordelijkheidsgrenzen van de onderwijssetting, te begeleiden.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik ben alert op signalen die duiden op persoonlijke problemen;
- Ik kan vertrouwen wekken, zodat de leerling bereid is om persoonlijke problemen te bespreken;
- Ik kan de juiste verhouding vinden tussen afstand en nabijheid;
- Ik kan complexere problemen in kaart brengen en verwijst, indien nodig, door naar het zorgteam, het unitteam of naar een externe instantie.

5. Ondersteuning

Ik ben in staat ondersteuning te bieden aan mentorleerlingen in situaties waarin zij moeite hebben zich dingen eigen te maken.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik stimuleer leerlingen een eigen leerstrategie te ontwikkelen;
- Ik motiveer leerlingen bij impasses.

6. Motiveren

Ik ben in staat leerlingen te stimuleren tot actie en betrokkenheid om een bepaald resultaat te bereiken.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik daag leerlingen uit om optimale prestaties te leveren;
- Ik weet bij leerlingen de juiste snaar te raken om ze ergens voor te enthousiasmeren;
- Ik spreek waardering uit en geef leerlingen erkenning voor hun werk en/of gedrag.

7. Betrokkenheid, toegankelijkheid en enthousiasme

Ik ben in staat me verbonden en enthousiast te tonen over mijn mentortaak. Ik toon me toegankelijk.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik laat verbondenheid met de mentortaak zien en ben hierover enthousiast tegenover leerlingen;
- Ik laat verbondenheid met de mentortaak zien aan de ouders tijdens de kennismakingsavond en ouderavonden;
- Ik ben gemakkelijk toegankelijk voor de leerling door me open op te stellen;
- Ik ben gemakkelijk toegankelijk voor de ouders via de telefoon of per e-mail en reageer hier tijdig op;
- Ik neem voldoende tijd voor de leerling en/of zijn ouders.

8. Feedback geven

Ik ben in staat op correcte wijze feedback te geven aan leerlingen in uiteenlopende (werk)situaties door concreet aan te geven wat ik zie en ervaar.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik zeg wat ik feitelijk opmerk zonder oordelen en interpretaties;
- Ik richt feedback op gedrag of prestaties en niet op de leerling;
- Ik vraag na of de feedback begrepen is door de leerling.

9. Aanspreken op gedrag

Ik spreek leerlingen aan op gedrag en/of afspraken die gemaakt zijn over gewenst gedrag.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik geef duidelijk aan welk gedrag verwacht wordt van de leerling;
- Ik help de leerling zo nodig om het gedrag te vertonen dat afgesproken is.

10. Conflictbegeleiding

Ik ben in staat om spanningen of pestgedrag tussen mentorleerlingen te signaleren en gerichte interventies te plegen om spanningen weg te laten ebben of pestproblemen aan te pakken.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik neem snel onderhuidse spanningen tussen mentorleerlingen waar;
- Ik intervier op een natuurlijke, maar effectieve manier;
- Ik neutraliseer agressieve of anderszins negatieve spanningen in een mentorklas.

11. Loopbaanbegeleiding

Ik ben in staat om met mentorleerlingen over loopbaanperspectieven te spreken en begeleiding te geven zodat actieve loopbaanverkenning gestimuleerd wordt.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik stimuleer leerlingen om op loopbaanverkenning te gaan;
- Ik wek vertrouwen zodat persoonlijke vragen over loopbaanperspectieven en loopbaanknelpunten aan de orde kunnen komen;
- Ik verwijst bij complexere loopbaanproblemen gericht door naar de decaan.

12. Klantgerichtheid

Ik ben in staat behoeften en belangen van de leerling en/of ouders (klant) te herkennen en houd hiermee in het handelen rekening.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik herken behoeften en belangen van de leerling en/of ouder;
- Ik houd in het handelen rekening met de behoeften en belangen van de leerling en/of ouder;
- Ik doe moeite om behoeften en belangen van de leerling en/of ouder te onderzoeken zonder daarbij de belangen van derden binnen de school te schaden

13. Presenteren

Ik ben in staat mondeling, op een heldere, gestructureerde manier informatie aan een groep ouders over te brengen.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik bouw de presentatie gestructureerd en logisch op.
- Ik hanteer het juiste tempo en ben verstaanbaar.
- Ik druk me mondeling helder uit en geef overzichtelijk noodzakelijke informatie.
- Ik maak tijdens de presentatie effectief gebruik van hulpmiddelen.
- Ik stem taalgebruik en inhoud af op het publiek.
- Ik presenteer duidelijk gearticuleerd en levendig.

14. Luisteren

Ik ben in staat belangrijke informatie op te pikken tijdens mentor- en oudergesprekken.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik laat in lichaamshouding, oogcontact en gedrag blijken aandacht voor de leerling en/of ouder(s) te hebben;
- Ik geef de leerling en/of ouder(s) de ruimte zich volledig uit te spreken;
- Ik maak in eigen woorden duidelijk de leerling en/of ouder(s) begrepen te hebben;
- Ik reageer op wat de leerling en/of ouder inbrengt;

- Ik toets mijn eigen interpretatie van een boodschap door samen te vatten en me daarop te laten corrigeren;
- Ik toon inlevingsvermogen;
- Ik vang non-verbale signalen op en ga daar op in;
- Ik vraag goed door op onduidelijke uitspraken of signalen.

15. Op gemak stellen

Ik ben in staat mentorleerlingen en/of ouders op hun gemak te stellen tijdens een gesprek.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik creëer een situatie waardoor gesprekspartners ontspannen tegenover elkaar zitten;
- Ik breng moeilijke boodschappen over zonder dat de gespreksrelatie eronder leidt;
- Ik bied ondersteuning en toon begrip.

16. Integriteit

Ik ben in staat om op consistente wijze algemeen aanvaarde sociale en ethische normen in woord en gedrag te handhaven.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik leef algemeen aanvaarde sociale en ethische normen na en ben daarop aanspreekbaar;
- Ik spreek leerlingen aan op het consistent naleven van algemeen aanvaarde sociale en ethische normen;
- Ik ga in het mentoraat zorgvuldig om met persoonlijke en/of gevoelige informatie.

17. Plannen en organiseren

Ik ben in staat prioriteiten te stellen en ben in staat aan te geven en in te schatten welke benodigde acties en middelen nodig zijn om de gegeven doelstellingen te bereiken.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik weet wat er aan tijd, middelen en mensen nodig is om resultaat te bereiken;
- Ik vertaal gestelde doelen in concrete acties, inclusief de benodigde middelen, mensen en tijd;
- Ik regel eigen werkzaamheden en activiteiten;
- Ik coördineer werkzaamheden waar meer mensen bij betrokken zijn, zodanig dat verschillende onderdelen en betrokkenen goed samenwerken;
- Ik onderscheid hoofd – en bijzaken, stel prioriteiten en handel er naar;
- Ik verwerf effectieve steun binnen de organisatie.

18. Samenwerken

Ik ben in staat bij te dragen aan een gezamenlijk resultaat in een team. Ik zet me in om samen met andere mentoren en vakcollega's doelen te bereiken.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik neem het initiatief tijdens een rapportvergadering over mijn mentorklas;
- Ik draag actief bij aan een gezamenlijk resultaat t.g.v. een mentorleerling;
- Ik zet me in om samen met anderen doelen te bereiken;
- Ik speel informatie die voor anderen van belang kan zijn tijdig door;
- Ik maak optimaal gebruik van kennis en expertise van anderen;
- Ik lever een actieve bijdrage tijdens een mentorenoverleg;
- Ik bespreek mijn leerlingen met een unitlid en/of de tweedelijnszorg.

19. Collegialiteit

Ik ben in staat rekening te houden met collega's en met hun behoeften en belangen.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik help collega's indien nodig.
- Ik toon interesse in werk en situatie van collega's.

20. Flexibel gedrag

Ik ben in staat om indien zich binnen het mentoraat problemen of kansen voordoen de eigen gedragsstijl te veranderen teneinde een gesteld doel te bereiken.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik verander in geval van kansen of problemen de eigen gedragsstijl om gesteld doel te bereiken;
- Ik weet, al naar gelang de situatie, variatie in de eigen gedragsstijl aan te brengen;
- Ik bewandel zo nodig andere wegen om het mentordoel te bereiken.

21. Stressbestendigheid

Ik ben in staat effectief te blijven presteren onder tijdsdruk, bij complicaties, tegenslag, teleurstelling of tegenspel.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik blijf onder tijdsdruk gelijkmatig presteren;
- Ik blijf effectief presteren, ook als het tegenzit;
- Ik behoud het overzicht in crisissituaties en blijf kalm.

22. Energie

Ik ben in staat gedurende een lange periode actief te zijn wanneer het mentorschap daarom vraagt.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik heb altijd nog energiereserves;
- Ik beschik over uithoudingsvermogen.

23. Zelfvertrouwen

*Ik ben in staat een zekere indruk maken bij het formuleren van de eigen standpunten en voorstellen.
Ik ben in staat deze indruk te handhaven en op anderen over te dragen.*

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik maak een zelfverzekerde indruk in mijn optreden;
- Ik breng standpunten en voorstellen met zelfvertrouwen naar voren;
- Ik handhaaf mijn zekere indruk, ook bij weerstand tegen mijn standpunt of handelen.

24. Zelfontwikkeling

Ik ben in staat kansen voor de eigen ontwikkeling op het gebied van het mentoraat te zoeken en te benutten. Ik besteed zichtbaar tijd en energie aan mijn eigen ontwikkeling.

Gedragsbeschrijvingen:

- Ik zoek en benut kansen voor mijn eigen ontwikkeling;
- Ik besteed zichtbaar tijd en energie aan mijn eigen ontwikkeling;
- Ik ben erop gespitst om mezelf te verbreden en/of te verdiepen.

25. Kennis toepassen

Ik beschik over voldoende basiskennis om mijn mentortask op goede wijze te kunnen uitvoeren en pas deze kennis toe.

Uitsplitsing:

- *Ik beschik over voldoende basiskennis over de cognitieve ontwikkeling van jongeren tussen de 12 en 18 jaar en pas deze kennis toe;*
- *Ik beschik over voldoende basiskennis over de sociaal-emotionele ontwikkeling van jongeren tussen de 12 en 18 jaar en pas deze kennis toe;*
- *Ik beschik over voldoende basiskennis m.b.t. groepsprocessen en past deze kennis toe;*
- *Ik beschik over voldoende basiskennis m.b.t. studievaardigheden en pas deze kennis toe.*
- *Ik beschik over voldoende basiskennis m.b.t. gesprekstechnieken en pas deze kennis toe;*
- *Ik beschik over voldoende basiskennis over de meest voorkomende stoornissen: dyslexie, ADHD, ADD of een stoornis in het autistisch spectrum en pas deze kennis toe.*